

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра менеджменту

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«МЕНЕДЖМЕНТ»**

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	07 Управління та адміністрування
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	073 Менеджмент
РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	Перший (бакалаврський)
ФАКУЛЬТЕТ	Економічний

Менеджмент. Робоча програма навчальної дисципліни для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 073 «Менеджмент»/
Розробники: М. В. Вихор, Д. М. Утеченко. Біла Церква: БНАУ, 2023.

Розробники: Вихор М. В., канд. екон. наук, доцент;
Утеченко Д. М., доктор філософії в галузі економіки, доцент.

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри менеджменту
(Протокол №1 від 25.08.2023 р.)

Завідувач кафедри менеджменту,
д-р екон. наук, професор

Ю. С. Гринчук

Гарант ОП «Менеджмент»,
канд. екон. наук, доцент

Н. В. Коваль

Схвалено науково-методичною комісією економічного факультету
(Протокол №1 від 28.08.2023 р.)

Голова науково-методичної комісії,
д-р екон. наук, професор

І. М. Паска

ЗМІСТ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	4
3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	5
4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МЕНЕДЖМЕНТ»	6
5. СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ	7
6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	9
6.1. Лекції	9
6.2. Практичні заняття	15
6.3. Самостійна робота	20
6.4. Орієнтовна тематика індивідуальних та групових завдань	22
7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ	24
8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	24
9. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ	24
10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	25
11. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ	27
12. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	27

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Згідно з навчальним планом на 2023–2024 навчальний рік, на вивчення дисципліни «Менеджмент» для денної форми навчання виділено всього 240 академічних годин (8 кредитів ECTS), у т.ч. аудиторних – 120 годин (лекції – 60, практичні заняття – 60), самостійна робота студентів – 120 годин.

Опис навчальної дисципліни за показниками та формами навчання наведено в таблиці:

Найменування показників	Шифр та найменування галузі знань, спеціальності, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 8	Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»	Обов'язкова	
Змістових модулів – 4	Спеціальність: 073 «Менеджмент»	<i>Рік підготовки:</i>	
Індивідуальне навчально-дослідне завдання – есе		2-й	3-й
Загальна кількість академічних годин – 240		<i>Семестр</i>	
		3-й, 4-й	5-й, 6-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4; самостійної роботи студента – 4.		<i>Лекції</i>	
	60 год.	12 год.	
	<i>Практичні</i>		
	60 год.	12 год.	
		<i>Самостійна робота</i>	
		120 год.	216 год.
		Підсумковий контроль: залік, іспит	

Метою вивчення дисципліни є формування у майбутніх фахівців спеціальності 073 «Менеджмент» сучасного управлінського мислення та системи спеціальних знань в області менеджменту, розуміння концептуальних основ системного управління організаціями, набуття умінь та навичок аналізу зовнішнього та внутрішнього середовища організацій, прийняття адекватних управлінських рішень.

2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Обов'язкова навчальна дисципліна «Менеджмент» базується на знаннях таких дисциплін як «Соціологія», «Економічна теорія», «Історія економіки та економічної думки», «Філософія», «Вступ до спеціальності», які вивчалися здобувачами вищої освіти на першому курсі.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Результати навчання відповідно до ОП «Менеджмент» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти	Результати навчання з дисципліни «Менеджмент»
ПРН 03. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.	РН 3.1. Розуміти сутність менеджменту як соціально-економічної категорії та її місце серед інших соціально-економічних категорій. РН 3.2. Знати основні класичні та сучасні теорії і концепції менеджменту. РН 3.3. Розуміти рольові функції та місце менеджерів в організаціях.
ПРН 04. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.	РН 4.1. Розуміти внутрішню структуру організації як об'єкту управління та взаємозв'язок її елементів. РН 4.2. Вміти оцінювати стан зовнішнього середовища організації та характер його впливу на організацію. РН 4.2. Володіти навичками застосування основних методів прийняття управлінських рішень.
ПРН 05. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.	РН 5.1. Розуміти зміст планової, організаційної, мотиваційної і контролюючої функцій менеджменту. РН 5.2. Володіти навичками застосування функціонального підходу до побудови організації.
ПРН 07. Виявляти навички організаційного проєктування.	РН 6.1. Знати сутність та основні підходи до побудови організації. РН 6.2. Володіти навичками делегування повноважень і відповідальності. РН 6.3. Володіти навичками побудови організаційної структури управління організації.
ПРН 08. Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації.	РН 8.1. Володіти навичками застосування різних форм влади і впливу для забезпечення ефективності функціонування організації. РН 8.2. Володіти навичками застосування різних стилів управління для забезпечення ефективності функціонування організації.
ПРН 10. Мати навички обґрунтування дієвих інструментів мотивування персоналу організації.	РН 10.1. Володіти навичками обґрунтування дієвих інструментів мотивування персоналу організації.
ПРН 11. Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації.	РН 11.1. Розуміти особливості формування та функціонування комунікаційного процесу в організаціях. РН 11.2. Володіти навичками побудови міжособових та організаційних комунікацій в організаціях.
ПРН 14. Ідентифікувати причини стресу, адаптувати себе та членів команди до стресової ситуації, знаходити засоби до її нейтралізації.	РН 14.1. Знати суть та причини стресів, організаційні та особистісні фактори стресів. РН 14.2. Вміти застосовувати методи управління стресами.

ПРН 15. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально, на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.	РН 15.1. Бути здатними формувати та підтримувати організаційну культуру та ділову етику в організації. РН 15.2. Бути здатними формувати та підтримувати ділові відносини з партнерами на основі високих етичних вимог. РН 15.3. Вміти адаптувати методи управління до особливостей багатонаціональних компаній.
---	---

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МЕНЕДЖМЕНТ»

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи менеджменту

- Тема 1.1. Суть, зміст і значення менеджменту в суспільному виробництві.
- Тема 1.2. Структура, принципи і функції менеджменту.
- Тема 1.3. Основні школи і течії класичного наукового менеджменту.
- Тема 1.4. Сучасні школи і течії у західному науковому менеджменті.
- Тема 1.5. Розвиток управлінської думки в Україні.
- Тема 1.6. Світові моделі менеджменту.

Змістовий модуль 2. Функціональні напрямки менеджменту

- Тема 2.1. Організації та їх середовище.
- Тема 2.2. Планова функція менеджменту в організаціях.
- Тема 2.3. Взаємодія і повноваження в організаціях.
- Тема 2.4. Проектування організацій та основні типи організаційних структур.
- Тема 2.5. Мотиваційна функція менеджменту в організаціях.
- Тема 2.6. Контроль у системі менеджменту організації.

Змістовий модуль 3. Ситуаційні аспекти менеджменту

- Тема 3.1. Рольові функції та місце менеджерів в організаціях.
- Тема 3.2. Ситуаційний підхід у менеджменті організацій.
- Тема 3.3. Управління конфліктами і стресами в організаціях.
- Тема 3.4. Основи крос-культурного менеджменту.
- Тема 3.5. Основи креативного та інноваційного менеджменту.

Змістовий модуль 4. Зв'язуючі процеси у менеджменті

- Тема 4.1. Цільове управління в організаціях.
- Тема 4.2. Комунікаційні процеси у менеджменті.
- Тема 4.3. Управлінські рішення та методи їх прийняття.
- Тема 4.4. Керівництво, влада і вплив у системі менеджменту організацій.
- Тема 4.5. Організаційна культура та етика менеджменту.

5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	Усього	у тому числі			Усього	у тому числі		
		л	п	ср		л	п	ср
<i>Змістовий модуль 1. Теоретичні основи менеджменту</i>								
Тема 1.1. Суть, зміст і значення менеджменту в суспільному виробництві	8	2	2	4	9	1		8
Тема 1.2. Структура, принципи і функції менеджменту	9	2	2	5	9	1		8
Тема 1.3. Основні школи і течії класичного наукового менеджменту	9	2	2	5	9		1	8
Тема 1.4. Сучасні школи і течії у західному науковому менеджменті	13	4	4	5	11		1	10
Тема 1.5. Розвиток управлінської думки в Україні	9	2	2	5	9		1	8
Тема 1.6. Світові моделі менеджменту	10	2	2	6	11	1		10
Разом за модулем 1	58	14	14	30	58	3	3	52
<i>Змістовий модуль 2. Функціональні напрямки менеджменту</i>								
Тема 2.1. Організації та їх середовище	8	2	2	4	9	1		8
Тема 2.2. Планова функція менеджменту в організаціях	12	4	2	6	11	1		10
Тема 2.3. Взаємодія і повноваження в організаціях	12	2	2	6	9	1		8
Тема 2.4. Проектування організацій та основні типи організаційних структур.	12	2	4	6	11		1	10
Тема 2.5. Мотиваційна функція менеджменту в організаціях	8	2	2	4	9		1	8
Тема 2.6. Контроль у системі менеджменту організації	8	2	2	4	9		1	8
Разом за модулем 2	58	14	14	30	58	3	3	52
<i>Змістовий модуль 3. Ситуаційні аспекти менеджменту</i>								
Тема 3.1. Рольові функції та місця менеджерів в організаціях	8	2	2	4	11	1		10
Тема 3.2. Ситуаційний підхід у менеджменті організацій	14	4	4	6	13	1		12
Тема 3.3. Управління конфліктами і стресами в організаціях	8	2	2	4	11		1	10
Тема 3.4. Основи крос-культурного менеджменту	16	4	4	8	13		1	12
Тема 3.5. Основи креативного та інноваційного менеджменту	16	4	4	8	14	1	1	12
Разом за модулем 3	62	16	16	30	62	3	3	56
<i>Змістовий модуль 4. Зв'язуючі процеси у менеджменті</i>								
Тема 4.1. Цільове управління в організаціях	14	4	4	6	13	1		12

Тема 4.2. Комунікаційні процеси у менеджменті	8	2	2	4	11		1	10
Тема 4.3. Управлінські рішення та методи їх прийняття	16	4	4	8	14	1	1	12
Тема 4.4. Керівництво, влада і вплив у системі менеджменту організацій	10	2	2	6	11		1	10
Тема 4.5. Організаційна культура та етика менеджменту	14	4	4	6	13	1		12
Разом за модулем 4	62	16	16	30	62	3	3	56
Усього годин	240	60	60	120	240	12	12	216

Примітка: л – лекції, п – практичні заняття, ср – самостійна робота студентів.

6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Лекції

Тема і зміст лекції	К-ть ГОДИН
<i>Змістовий модуль 1. Теоретичні основи менеджменту</i>	
<p>1.1. Суть, зміст і значення менеджменту в суспільному виробництві</p> <p>Опис навчальної дисципліни: цілей, змісту, очікуваних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання. Принципи академічної доброчесності.</p> <p>Менеджмент як специфічний вид людської діяльності. Управління і менеджмент. Менеджмент як діяльність, наука і професія. Типи управління. Ієрархічний тип управління. Тип управління по культурі. Менеджмент як ринковий тип управління. Місце менеджменту у суспільному виробництві. Зростання ролі і значення менеджменту в бізнесі. Значення менеджменту для здійснення соціально-економічних реформ в Україні.</p>	2
<p>1.2. Структура, принципи, функції та методи менеджменту</p> <p>Структуризація менеджменту. Класифікаційні ознаки менеджменту. Види менеджменту. Поняття і класифікація принципів менеджменту. Дванадцять принципів продуктивності Г. Емерсона. Принципи управління А. Файоля. Загальні принципи сучасного менеджменту Т. Пітерсона і Р. Уотермена. Нові принципи менеджменту. Еволюція принципів менеджменту. Поняття про функції менеджменту. Загальні функції менеджменту. Конкретні функції менеджменту. Взаємозв'язок загальних і конкретних функцій менеджменту. Адміністративні, економічні та соціально-психологічні методи менеджменту.</p>	2
<p>1.3. Основні школи і течії класичного наукового менеджменту</p> <p>Формування наукових шкіл менеджменту. Основні ідеї школи наукового управління. Ідеї школи наукової організації праці Ф. Тейлора і Ф. Джільберта. Роботи Ф. Тейлора «Наукова організація праці», Ф. Джільберта «Вивчення рухів». Адміністративна школа управління А. Файоля. Робота А. Файоля «Вчення про управління». Концепція раціональної бюрократії М. Вебера. Організаційно-технічна концепція Г. Форда. Ідеї Е. Мейо та школи людських відносин. Хоторнські експерименти та їх основні висновки. Робота Е. Мейо «Людські проблеми індустріальної цивілізації». Поведінська школа управління. Ідеї А. Маслоу, Д. Мак-Грегора, В. Врума. Спільні риси і відмінності класичних шкіл менеджменту.</p>	2

<p>1.4. Сучасні школи і течії в західному науковому менеджменті</p> <p>Системний підхід в менеджменті. Основні положення теорії систем. Організації як відкриті системи. Система менеджменту. Управляюча і та, якою управляють, підсистеми. Ситуаційний підхід в менеджменті. Емпірична школа управління П. Друкера. Кількісний підхід в менеджменті. Концепція «7 С» консультативної групи Мак Кінзі. Концепція стратегічного управління. Імпаурмент як новітня течія сучасного менеджменту.</p>	4
<p>1.5. Розвиток управлінської думки в Україні</p> <p>Зародження управлінської думки в Україні. Управлінські ідеї П. Тугана-Барановського. Розвиток управлінської думки періоду НЕПУ. Ідеї О. Гастьева та його робота «Як треба працювати». Управлінські погляди П. Керженцева та його робота «Принципи організації». Ідеї М. Вітке, О. Богданова, О. Розмирович. Особливості розвитку управлінської думки України в радянські часи. Формування сучасних ідей менеджменту в Україні. Ідеї В. Пекара та його праця «Різнобарвний менеджмент».</p>	2
<p>1.6. Світові моделі менеджменту</p> <p>Еволюція практики менеджменту в історії людської цивілізації. Управлінські революції та їх вплив на формування світових моделей менеджменту.</p> <p>Американська модель менеджменту. Конкуренція та індивідуалізм як основа американської моделі менеджменту. Форми залучення персоналу до управління.</p> <p>Японська модель менеджменту. Орієнтація на людський чинник та на групу людей в управлінні. Пріоритет інтересів групи у системі управління. Система «довічного найму». Просування по службі і ротація кадрів.</p> <p>Західноєвропейська модель менеджменту. Поєднання колективізму та індивідуалізму. Інтеграція національних особливостей в менеджменті</p>	2
<p>Разом за змістовим модулем 1</p>	14
<p><i>Змістовий модуль 2. Функціональні напрямки менеджменту</i></p>	
<p>2.1. Організація та її середовище</p> <p>Поняття про організації та їх класифікацію. Формальні та неформальні організації. Прості і складні організації. Організаційно-правові форми організацій. Властивості організацій. Необхідність управління організаціями.</p> <p>Середовище організацій. Внутрішнє середовище організацій. Внутрішні фактори організації, їх склад, структура, взаємозв'язок. Зовнішнє середовище організацій прямої дії, його характеристика і елементи. Зовнішнє середовище організацій непрямой дії. Міжнародне середовище діяльності організацій.</p>	2

<p>2.2. Планова функція менеджменту в організаціях</p> <p>Поняття і сутність планування в системі управління. Місце планування серед функцій управління. Основні елементи системи планування. Етапи процесу планування: визначення цілей; розробка стратегії; надання стратегії конкретної форми.</p> <p>Типи планів в організації. Стратегічні та оперативні плани. Короткотермінові та довготермінові плани. Завдання та орієнтири. Ситуаційні фактори планування.</p> <p>Цілі управлінського планування. Поняття «мета» в управлінні та класифікація цілей організації. Вимоги до правильно сформульованих цілей. Традиційний процес постановки цілей. Концепція управління за цілями (концепція МВО): сутність, основні етапи, переваги та недоліки.</p>	4
<p>2.3. Взаємодія і повноваження в організації</p> <p>Суть та необхідність взаємодії в організаціях. Делегування. Повноваження. Відповідальність. Їх суть та взаємозв'язок. Усне і письмове делегування. Лінійні повноваження. Штабні повноваження. Типізація працівників штабного апарату. Рекомендаційні повноваження штабу. Повноваження обов'язкового погодження. Паралельні повноваження. Функціональні повноваження. Принципи ефективного делегування повноважень.</p>	2
<p>2.4. Проектування організацій та основні типи організаційних структур</p> <p>Суть побудови організації. Етапи побудови організації. Організаційна структура, ланки та рівні менеджменту. Основні підходи до структуризації організацій. Кількісний, часовий, функціональний, продуктивний, регіональний підходи до побудови організації.</p> <p>Типи організаційних структур. Бюрократичні (механістичні) організаційні структури. Лінійні, функціональні, лінійно-функціональні структури. Дивізійні структури. Адаптивні (органічні) структури. Комісійні, проєктні, матричні структури. Конгломерати.</p>	2
<p>2.5. Мотиваційна функція менеджменту в організації</p> <p>Суть та еволюція категорії «мотивація». Елементи мотиваційного процесу. Етапи мотиваційного процесу. Сучасні мотиваційні теорії. Змістовні теорії мотивації. Теорії потреб А. Маслоу, К. Альдерфера, Ф. Герцберга, Д. Мак Келанда. Процесуальні теорії мотивації. Теорія очікувань. Теорія справедливості. Комплексна теорія Л. Портера і Е. Лоуера.</p>	2

<p>2.6. Контроль у системі менеджменту організації</p> <p>Суть та необхідність контролю. Контроль як специфічна функція менеджменту. Види контролю за напрямом впливу, часом здійснення, соціально-економічним змістом, сферами діяльності. Процес та етапи контролю. Встановлення стандартів. Вимірювання результатів. Управлінські дії. Соціально-психологічні аспекти контролю. Принципи ефективного контролю.</p>	2
<p>Разом за змістовним модулем 2</p>	14
<p><i>Змістовий модуль 3. Ситуаційні аспекти менеджменту</i></p>	
<p>3.1. Рольові функції та місце менеджерів в організаціях</p> <p>Менеджери в організаціях. Рольові функції менеджерів. Міжособові ролі менеджерів. Інформаційні ролі менеджерів. Ролі, пов'язані із прийняттям рішень.</p> <p>Класичні вимоги до менеджерів за А. Файодем. Головні якості менеджерів за Г. Мінцбергом. Суб'єктивні обмеження ефективного керівництва. Методи нейтралізації обмежень менеджерів. Кваліфікаційні вимоги до менеджерів у різних управлінських культурах.</p>	2
<p>3.2. Ситуаційний підхід у менеджменті організацій</p> <p>Місце і роль ситуаційного підходу та ситуаційного аналізу в теорії та практиці менеджменту. Сутність ситуаційного підходу. Ситуаційні перемінні. Методологічні аспекти ситуаційного підходу. Методи встановлення факторів, що визначають розвиток ситуації. Місце і роль ситуаційного аналізу в системі ситуаційного менеджменту. Етапи ситуаційного аналізу. Прийоми і методи діяльності менеджера в конкретних ситуаціях. Особливості управління організацією у кризових ситуаціях ризиків у ситуаційному менеджменті. Психологічні проблеми ситуаційного менеджменту.</p>	4
<p>3.3. Управління конфліктами і стресами в організаціях</p> <p>Суть та природа конфліктів в організаціях. Типи конфліктів: внутріособовий, міжособовий, між особистістю і групою. Міжгруповий. Причини конфліктів. Процес та етапи розвитку конфліктів. Функціональні конфлікти. Дисфункціональні конфлікти. Структурні методи управління конфліктами: роз'яснення вимог до роботи; координація та інтегрування; загальноорганізаційні цілі; система винагород. Міжособові методи управління конфліктами: ухилення, згладжування, примушування, компроміс, вирішення проблеми. Суть та причини стресів. Конфлікти і стреси. Організаційні фактори стресів. Особистісні фактори стресів.</p>	2
<p>3.4. Основи крос-культурного менеджменту</p> <p>Сутність та значення крос-культурного менеджменту. Основні концепції крос-культурного менеджменту. Феномен культури в крос-культурному менеджменті. Класифікація ділових культур. Вплив</p>	4

<p>культури на міжнародні ділові відносини. Цінності, ставлення, поведінка: міжкультурна розмаїтість. Міжкультурне ділове спілкування. Поведінка на робочому місці: культурні параметри. Культурні розходження в організаціях. Лідерство в міжкультурному діловому оточенні. Крос-культурні розходження в мотивації персоналу. Крос-культурні аспекти міжнародних переговорів. Взаємодія національних і корпоративних культур. Вплив світових релігій на національну культуру. Організаційна культура мультинаціональної організації.</p>	
<p>3.5. Основи креативного та інноваційного менеджменту Поняття про креативний менеджмент. Теорії креативності. Формування стратегічного мислення як основи креативного менеджменту. Типологія мислення в дослідницькій і управлінській діяльності. Креативність та інноваційність. Формування та розвиток креативного потенціалу менеджера. Творчий потенціал особистості підприємця. Методи розвитку креативності. Методи пошуку креативних ідей. Методи творчого та критичного мислення, що сприяють реалізації креативності в менеджменті. Інновації як результат реалізацій креативних ідей. Креативні методи управлінської діяльності. Методи інтуїтивного пошуку. Методи психологічної активації творчого мислення. Метод синектики. Метод проєктування концепцій. Формування творчих професійних команд. Типи творчих колективів, їх особливості. Формування позитивного іміджу креативної організації.</p>	4
<p>Разом за змістовим модулем 3</p>	16
<p><i>Змістовий модуль 4. Зв'язуючі процеси у менеджменті</i></p>	
<p>4.1. Цільове управління в організаціях Суть та значення цільового управління в системі менеджменту організацій. Види цільового управління: просте; програмно-цільове; регламентне. Процес цільового управління. Прогнозування і планування у цільовому управлінні. Постановка цілей. Розробка програми та графіків реалізації цілей. Бюджетування цілей. Контроль у системі цільового управління. Розробка нормативів. Вимірювання результатів. Внесення коректив. Самоконтроль та звітність у системі цільового управління. Переваги і недоліки цільового управління. Взаємозв'язок цільового, стратегічного управління та управління за результатами в організаціях.</p>	4

<p>4.2. Комунікаційні процеси у менеджменті Суть комунікацій в менеджменті. Значення комунікацій. Класифікація комунікацій. Зовнішні і внутрішні комунікації. Міжрівневі (вертикальні) і однорівневі (горизонтальні) комунікації. Формальні і неформальні комунікації. Міжособові і організаційні комунікації. Комунікаційний процес. Елементи і етапи комунікаційного процесу. Проблеми міжособових і організаційних комунікацій.</p>	2
<p>4.3. Управлінські рішення та методи їх прийняття Суть управлінського рішення. Класифікація управлінських рішень. Процес та етапи прийняття рішень. Інтуїтивний підхід до процесу прийняття управлінських рішень. Підхід на основі суджень. Раціональний підхід. Застосування моделей у прийнятті рішень. Кількісні методи прийняття рішень на основі економіко-математичних моделей, теорій ігор, черг. Якісні (експертні) методи прийняття рішень. Думка журі. Метод Дельфи. Метод мозкового штурму. Сукупна думка дилерів. Вимоги до складу та підбору експертів.</p>	4
<p>4.4. Керівництво і влада у системі менеджменту організацій Суть категорій «керівництво», «влада», «лідерство». Їх місце в системі управління. Влада як головна категорія в системі впливу на працівників. Влада керівника. Влада підлеглого. Баланс влади. Форми влади і впливу. Влада страху і примушування. Влада винагороди і позитивного підкріплення. Законна (традиційна) форма влади. Харизматична (еталонна) форма влади. Експертна влада (влада розумної віри). Влада переконування і участі.</p>	2
<p>4.5. Організаційна культура та етика менеджменту Сутність та основні елементи організаційної культури. Основні характеристики організаційної культури. Формування організаційної культури. Підтримка організаційної культури. Зміни організаційної культури. Сутність та елементи культури менеджменту. Рівні організаційної культури. Типи організаційної культури. Взаємозв'язок організаційної культури і культури менеджменту. Екологічна культура менеджменту.</p>	4
<p>Разом за змістовим модулем 4</p>	16
<p>Всього</p>	60

6.2. Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	К-ть годин
<i>Змістовий модуль 1. Теоретичні основи менеджменту</i>		
1	<p>1.1. Суть, зміст і значення менеджменту в суспільному виробництві</p> <p>1. Визначення суті і змісту менеджменту як соціально-економічної категорії. Поєднання соціальної і економічної складової менеджменту.</p> <p>2. Типи управління, вироблені людством. Особливості прояву їх специфічних рис у сучасних умовах.</p> <p>3. Поєднання мистецької і наукової складової у менеджменті.</p>	2
2	<p>1.2. Структура, принципи, функції та методи менеджменту</p> <p>1. Класифікаційні ознаки, структура та види менеджменту.</p> <p>2. Спільні риси та відмінності принципів продуктивності Г. Емерсона та принципів управління А. Файоля. Можливість їх застосування в сучасних організаціях.</p> <p>3. Порівняльна характеристика загальних принципів сучасного менеджменту Г. Пітерса та Р. Уотермена та нових принципів менеджменту.</p> <p>4. Загальні та конкретні функції менеджменту, їх взаємозв'язок в управлінському процесі.</p> <p>5. Адміністративні, економічні та соціально-психологічні методи менеджменту.</p>	2
3	<p>1.3. Основні школи і течії класичного наукового менеджменту</p> <p>1. Основні ідеї праці Ф. Тейлора «Наукова організація праці».</p> <p>2. Основні ідеї праці Ф. Джільберта «Вивчення рухів як спосіб підвищити продуктивність за будь-якої роботи» та «Азбука наукового управління».</p> <p>3. Класична школа управління. Праці А. Файоля «Вчення про управління», та Г. Форда «Моє життя, мої досягнення».</p> <p>4. Концепція раціональної бюрократії М. Вебера, її переваги і недоліки.</p> <p>5. Порівняльна характеристика ідей школи людських відносин та поведінської школи управління.</p>	2
4	<p>1.4. Сучасні школи і течії у західному науковому менеджменті</p> <p>1. Застосування методології системного підходу у менеджменті у практиці сучасних організацій.</p> <p>2. Застосування методології ситуаційного підходу у менеджменті в практиці сучасних організацій.</p>	4

	<p>3. Особливості застосування методів кількісної школи управління у практиці менеджменту.</p> <p>4. Застосування методології концепції «7С» та імпауерменту у практиці сучасного менеджменту.</p>	
5	<p>1.5. Розвиток управлінської думки в Україні</p> <p>1. Розвиток управлінської думки в Україні до 1917 року.</p> <p>2. Розвиток управлінської думки в Україні періоду НЕПу.</p> <p>3. Особливості розвитку управлінської думки в Україні у період централізованої економіки.</p> <p>4. Формування сучасних ідей менеджменту в Україні.</p>	2
6	<p>1.6. Світові моделі менеджменту</p> <p>1. Історичні віхи практики та теорії управління.</p> <p>2. Управлінські революції та їх місце в історії людства.</p> <p>3. Особливості, сильні сторони та обмеження американської моделі менеджменту.</p> <p>4. Особливості, сильні сторони та обмеження японської моделі менеджменту.</p> <p>5. Особливості, сильні сторони та обмеження західноєвропейської моделі менеджменту.</p> <p>6. Застосування позитивного досвіду світових моделей менеджменту в управлінській практиці України.</p>	2
Разом за змістовим модулем 1		14
<i>Змістовий модуль 2. Функціональні напрямки менеджменту</i>		
7	<p>2.1. Організації та їх середовище</p> <p>1. Організації як об'єкти управління.</p> <p>2. Сутність та взаємозв'язок елементів внутрішнього середовища організацій. Їх вплив на властивості організації.</p> <p>3. Особливості впливу факторів зовнішнього середовища прямої дії на організації.</p> <p>4. Особливості впливу факторів зовнішнього середовища непрямої дії на організації.</p>	2
8	<p>2.2. Планова функція менеджменту в організаціях</p> <p>1. Роль та значення планової функції у системі менеджменту організацій.</p> <p>2. Типи планів в організації та їх взаємозв'язок.</p> <p>3. Суть та значення стратегічного планування для ринкового успіху організацій.</p> <p>4. Процес та етапи розроблення планів в організаціях.</p> <p>5. Прогнозування та цілевстановлення у плановому процесі організацій.</p>	2
9	<p>2.3. Взаємодія і повноваження в організаціях</p> <p>1. Реалізація організаційної функції менеджменту через делегування завдань, повноважень, відповідальності в організаціях.</p>	2

	<p>2. Форми делегування повноважень, їх переваги і недоліки.</p> <p>3. Суть та необхідність лінійних повноважень в організаціях.</p> <p>4. Суть та необхідність штабних повноважень в організаціях.</p> <p>5. Фактори, що впливають на співвідношення повноважень штабу рекомендаційних, обов'язкового погодження, паралельних, функціональних.</p> <p>6. Принципи ефективного делегування повноважень.</p>	
10	<p>2.4. Проєктування організацій та основні типи організаційних структур</p> <p>1. Значення проєктування організації для ефективного управління. Процес та етапи побудови організації.</p> <p>2. Поєднання різних підходів до структуризації при побудові сучасних організацій.</p> <p>3. Переваги, недоліки та сфери застосування бюрократичних структур управління.</p> <p>4. Переваги, недоліки та сфери застосування адаптивних структур управління.</p>	4
11	<p>2.5. Мотиваційна функція менеджменту організації</p> <p>1. Суть, значення та структура мотиваційного процесу в організаціях.</p> <p>2. Порівняльна характеристика змістовних теорій мотивацій А. Маслоу та К. Альдерфера.</p> <p>3. Порівняльна характеристика змістовних теорій мотивацій Ф. Герцберга та Д. Мак Келанда.</p> <p>4. Характеристика процесуальних теорій мотивації.</p> <p>5. Застосування ідей мотиваційних теорій у практиці сучасного менеджменту.</p>	2
12	<p>2.6. Контроль в системі менеджменту організації</p> <p>1. Суть, необхідність та значення контролю в системі менеджменту організацій.</p> <p>2. Планування та формування процесу контролю в організаціях.</p> <p>3. Проблеми та принципи ефективного контролю.</p> <p>4. Найбільш розповсюджені помилки при здійсненні контролю.</p>	2
Разом за змістовим модулем 2		14
<i>Змістовий модуль 3. Ситуаційні аспекти менеджменту</i>		
13	<p>3.1. Рольові функції та місце менеджерів в організаціях</p> <p>1. Менеджери як професійні керуючі в організаціях.</p> <p>2. Значення та особливості прояву міжособових рольових функцій менеджерів.</p> <p>3. Значення та особливості прояву інформаційних рольових функцій менеджерів.</p> <p>4. Значення та особливості прояву рольових функцій менеджерів, пов'язаних із прийняттям рішень.</p>	2

	5. Порівняльна характеристика кваліфікаційних вимог до менеджерів у різних управлінських культурах.	
14	<p>3.2. Ситуаційний підхід у менеджменті організацій</p> <p>1. Основна ідея ситуаційного підходу у менеджменті. Його переваги і обмеження.</p> <p>2. Особливості ідентифікації та оцінки впливу ситуативних перемінних на організацію.</p> <p>3. Процес та етапи ситуаційного аналізу у менеджменті.</p> <p>4. Фактори невизначеності та ризиків при прийнятті ситуативних рішень.</p> <p>5. Психологічні проблеми ситуаційного менеджменту.</p>	4
15	<p>3.3. Управління конфліктами і стресами в організаціях</p> <p>1. Конфлікти як об'єктивне явище процесу динамічних змін та розвитку організації.</p> <p>2. Особливості виникнення внутріособового, міжособового, між особистістю і групою та міжгрупового конфліктів.</p> <p>3. Відмінності між функціональними та дисфункціональними конфліктами.</p> <p>4. Особливості, переваги та обмеження застосування структурних та міжособових методів управління конфліктами.</p> <p>5. Стреси в організаціях, причини їх виникнення та методи управління.</p>	2
16	<p>3.4. Основи крос-культурного менеджменту</p> <p>1. Крос-культурний менеджмент як нове явище в умовах глобалізації світової економіки.</p> <p>2. Особливості впливу різноманітності культур на міжнародні ділові відносини.</p> <p>3. Особливості застосування різних форм влади та стилів лідерства у мультикультурному середовищі.</p> <p>4. Крос-культурні особливості мотиваційного процесу та контролю в організаціях.</p> <p>5. Формування корпоративної культури у мультикультурному середовищі.</p>	4
17	<p>3.5. Основи креативного та інноваційного менеджменту</p> <p>1. Суть та значення креативного підходу до менеджменту у сучасних організаціях.</p> <p>2. Взаємозв'язок стратегічного та креативного менеджменту в організаціях.</p> <p>3. Методи формування та розвитку креативного потенціалу організації.</p> <p>4. Методи розроблення та реалізації креативних ідей.</p> <p>5. Особливості формування, розвитку та підтримки творчих особистостей та команд.</p>	4

Разом за змістовим модулем 3		16
<i>Змістовий модуль 4. Зв'язуючі процеси у менеджменті</i>		
18	<p>4.1. Цільове управління в організаціях</p> <p>1. Сутність, необхідність та переваги впровадження цільового управління в організаціях.</p> <p>2. Спільні риси, відмінності та особливості застосування простого, програмно-цільового та регламентно-цільового управління.</p> <p>3. Процес та етапи цільового управління.</p> <p>4. Проблеми реалізації інструментарію цільового управління в умовах динамічного зовнішнього середовища.</p> <p>5. Стратегічне та цільове управління.</p>	4
19	<p>4.2. Комунікаційні процеси в менеджменті</p> <p>1. Суть, види та значення комунікацій у менеджменті.</p> <p>2. Формування вертикальних і горизонтальних комунікацій в організаціях.</p> <p>3. Застосування міжособових комунікацій у процесі управління організаціями.</p> <p>4. Застосування організаційних комунікацій у процесі управління організаціями.</p>	2
20	<p>4.3. Управлінські рішення та методи їх прийняття</p> <p>1. Суть та значення управлінських рішень в процесі управління організаціями.</p> <p>2. Порівняльна характеристика різних підходів до прийняття управлінських рішень.</p> <p>3. Кількісні методи прийняття управлінських рішень та особливості їх застосування.</p> <p>4. Якісні методи прийняття управлінських рішень та особливості їх застосування.</p>	4
21	<p>4.4. Керівництво і влада у системі менеджменту організацій</p> <p>1. Суть та значення категорій «керівництво», «влада», «лідерство» для ефективного управління.</p> <p>2. Особливості поєднання влади керівника і влади підлеглого у балансі влади.</p> <p>3. Фактори, що визначають застосування влади страху і примушування та винагороди і позитивного підкріплення в процесі управління організаціями.</p> <p>4. Фактори, що визначають застосування влади законної (традиційної) та харизматичної в процесі управління організаціями.</p> <p>5. Фактори, що визначають застосування влади еталонної та переконування і участі в процесі управління організаціями.</p>	2

22	<p>4.5. Організаційна культура та етика менеджменту</p> <p>1. Феномен організаційної культури та її вплив на функціонування організацій.</p> <p>2. Необхідність і методи формування та підтримки організаційної культури.</p> <p>3. Особливості та проблеми внесення змін в організаційну культуру.</p> <p>4. Культура та етика менеджменту, її взаємозв'язок із організаційною культурою.</p> <p>5. Суть, необхідність та значення екологічної культури менеджменту організацій.</p>	4
Разом за змістовим модулем 4		16
Всього		60

6.3. Самостійна робота

№ теми	Питання для самостійного опрацювання	К-ть годин
<i>Змістовий модуль 1. Теоретичні основи менеджменту</i>		
1	Значення менеджменту для здійснення соціально-економічних реформ в Україні.	4
2	1. Еволюція принципів менеджменту та фактори, які на неї вплинули. 2. Принципи менеджменту Г. Форда, Г. Черча та Е. Демінга.	5
3	1. Актуальність ідей школи наукового управління Ф. Тейлора та класичної школи управління А. Файоля для менеджменту сучасних організацій України. 2. Актуальність ідей школи людських відносин та поведінкової школи управління для менеджменту сучасних організацій України.	5
4	1. Порівняльна характеристика системного та ситуаційного підходів у менеджменті. 2. Концепція емпіричного управління П. Друкера. Модель управління «Мак Кінзі 7S». Концепція стратегічного управління І. Ансоффа.	5
5	Управлінські ідеї М. Балудянського, В. Каразіна, М. Бунге, М. Туган-Барановського та їх актуальність для сучасного менеджменту.	5
6	1. Спільні риси та відмінності американської, західноєвропейської та японської моделей менеджменту. 2. Можливість застосування управлінських підходів світових моделей менеджменту в організаціях України.	6
Разом за модулем 1		30
<i>Змістовий модуль 2. Функціональні напрямки менеджменту</i>		

7.	1. Загальна характеристика зовнішнього середовища організацій України. 2. Спрямованість впливу сучасного економічного та соціально-політичного середовища України на функціонування організацій.	4
8	1. Проблеми реалізації планової функції менеджменту в умовах мінливого та динамічного зовнішнього середовища. 2. Проблеми поєднання цільової спрямованості організації та її адаптивності до умов зовнішнього середовища.	6
9	1. Місце делегування завдань, повноважень, відповідальності у процесі реалізації організаційної функції менеджменту. 2. Необхідність та доцільність комбінування лінійних і штабних повноважень в організації та на рівні окремих посадових осіб. 3. Проблеми та принципи ефективного делегування повноважень в організаціях.	6
10	1. Місце проектування організаційної структури та структури управління у процесі реалізації організаційної функції менеджменту. 2. Переваги, недоліки, сфери застосування бюрократичних та адаптивних структур управління.	6
11	1. Особливості та проблеми застосування теоретичних підходів до мотивації працівників у практиці управління організаціями. 2. Мотиваційна практика передових вітчизняних та зарубіжних організацій.	4
12	1. Практичні проблеми реалізації контрольної функції менеджменту в організаціях. 2. Принципи ефективного контролю.	4
Разом за модулем 2		30
<i>Змістовий модуль 3. Ситуаційні аспекти менеджменту</i>		
13	1. Специфічні особливості та відмінності професії менеджера серед інших професій. 2. Методи нейтралізації суб'єктивних обмежень ефективного керівника.	4
14	1. Передумови виникнення ситуаційного підходу у менеджменті. 2. Особливості застосування ситуаційного підходу для вирішення конкретних управлінських завдань.	6
15	1. Конфлікти як об'єктивне явище у процесі функціонування та розвитку організацій. 2. Передумови застосування структурних та міжособових методів управління конфліктами. 3. Фактори стресів. Взаємозв'язок конфліктів і стресів.	4

16	1. Глобалізація світової економіки та виникнення феномену крос-культурного менеджменту. 2. Особливості формування ділових відносин та відносин влади-підлеглості у мультикультурному середовищі. 3. Поведінкові аспекти у мультикультурному середовищі та їх вплив на систему менеджменту в організаціях.	8
17	1. Суть та необхідність креативного мислення в сучасних організаціях. 2. Взаємозв'язок креативності та інноваційності в організаціях. 3. Специфічні ознаки креативної організацій. Позитивний імідж креативних організацій.	8
Разом за змістовним модулем 3		30
<i>Змістовий модуль 4. Зв'язуючі процеси у менеджменті</i>		
18	1. Цільове управління як інструмент підвищення ефективності менеджменту організацій. 2. Особливості побудови ієрархії цілей в організаціях.	6
19	1. Особливості комунікаційного процесу у менеджменті із використанням ІТ-технологій. 2. Документи як основне джерело офіційної інформації в організаціях.	4
20	1. Управлінські рішення як основа зв'язуючих процесів в організації. 2. Комбінування інтуїтивного, на основі суджень та раціонального підходів до прийняття управлінських рішень. 3. Можливості та обмеження кількісних та якісних методів прийняття управлінських рішень.	8
21	1. Спільні риси та відмінності категорій «керівництво», «влада», «вплив». 2. Ситуаційні фактори, що впливають на вибір або комбінування менеджерами різних форм влади в організаціях.	6
22	1. Сутність та значення організаційної культури у системі менеджменту організацій. 2. Організаційна культура та імідж успішної організації.	6
Разом за змістовним модулем 4		30
Всього годин		120

Примітка: У розрахунку годин на виконання самостійної роботи передбачено час на підготовку до практичного заняття та виконання індивідуальних завдань

6.4. Орієнтовна тематика індивідуальних та групових завдань

1. Особливості формування сучасної управлінської думки в Україні.

2. Проблеми менеджменту XXI століття у світі.
3. Реалізація системного підходу в управлінні сучасними організаціями.
4. Реалізація ситуаційного підходу в управлінні сучасними організаціями.
5. Концепція стратегічного управління І. Ансоффа та особливості її реалізації в сучасних умовах.
6. Концепція «7S» консультативної групи «МакКінзі» та особливості її реалізації в сучасних організаціях.
7. Особливості та сфери застосування функціональних структур управління в організаціях.
8. Особливості та сфери застосування дивізіональних структур управління в організаціях.
9. Особливості та сфери застосування адаптивних структур управління в організаціях.
10. Проблеми інформаційного забезпечення менеджменту сучасних організацій.
11. Порівняльна характеристика підготовки менеджерів в США, Західній Європі та Японії.
12. Управлінський досвід Г. Форда та можливість його застосування в сучасних організаціях.
13. Управлінський досвід А. Слоуна та можливість його застосування в сучасних організаціях.
14. Стів Джобс та його досвід управління корпорацією.
15. Білл Гейтс – видатний бізнесмен і менеджер.
16. Акіо Моріта та його внесок у практику менеджменту.
17. Таїті Оно та виробнича система корпорації «Тойота».
18. Едвард Демінг та його внесок в управлінську науку і практику.
19. Управлінський досвід Роберто Гісуета на посаді президента корпорації «Кока-Кола».
20. Соціально-психологічні методи менеджменту та їх застосування в організаціях.
21. Адміністративні методи менеджменту та їх застосування в організаціях.
22. Економічні методи менеджменту та їх застосування в організаціях.
23. Фактори, що впливають на процес прийняття і реалізації управлінських рішень.
24. Передумови застосування індивідуального та групового методів прийняття управлінських рішень.
25. Порівняльна характеристика сучасних теорій мотивації.
26. «Емоційне вигорання» на робочому місці: його симптоми та способи уникнення.
27. Історія виникнення та основні концепції крос-культурного менеджменту.
28. Лідерство у міжкультурному діловому оточенні.
29. Управління креативним потенціалом різних типів організацій та побудова креативних організаційних структур в управлінні.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Під час лекційного курсу застосовуються слайдові презентації у програмі Microsoft Office PowerPoint, роздатковий матеріал, дискусійне обговорення проблемних питань.

Практичні заняття проводяться у вигляді семінарів-практикумів із обговоренням ключових проблем тем курсу, широкими дискусіями, мозковим штурмом, виконанням ситуаційних та розрахункових завдань – індивідуальних та в групах; ділових та рольових ігор.

У разі дистанційного і змішаного навчання використовуються навчальна платформа Moodle Білоцерківського НАУ, онлайн-платформи ZOOM, Microsoft Team, Google Meet, електронна пошта, мобільні додатки Viber, Telegram.

8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Поточний контроль з предмету «Менеджмент» включає тематичне оцінювання та модульний контроль.

Тематичне оцінювання аудиторної та самостійної роботи студентів здійснюється на основі отриманих ними поточних оцінок за усні та письмові відповіді з предмету, самостійні, практичні та контрольні роботи.

Поточний контроль за виконанням ІНДЗ здійснюється відповідно до графіка виконання завдання.

Модульний контроль може проводитися у формі комп'ютерного тестування або виконання письмового завдання.

Кількість отриманих балів з кожного виду навчальних робіт за різними формами поточного контролю виставляється студентам у журнал академічної групи та електронний журнал після кожного контрольного заходу.

Підсумковий контроль навчальної діяльності студентів здійснюється у формі заліку (I семестр) та іспиту (II семестр).

9. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ

Оцінка за лекційне заняття виставляється за активність студента в дискусії.

Оцінку на практичному занятті студент отримує за виконані розрахункові та ситуаційні завдання, командні проєкти, зроблені доповіді, презентації, есе, критичні огляди наукових публікацій, активність під час дискусій.

Під час модульного контролю засобом оцінювання є письмова контрольна робота або стандартизовані комп'ютерні тести.

Контроль здійснюється за трьома складовими: лекційною (теоретичною), практичною та самостійною роботою.

Під час підсумкового контролю засобами оцінювання результатів навчання з дисципліни є стандартизовані комп'ютерні тести.

10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ЗА ЧОТИРИРІВНЕВОЮ ШКАЛОЮ.

Поточний контроль успішності здобувачів вищої освіти здійснюється за чотирирівневою шкалою – «2», «3», «4», «5».

Критерії оцінювання результатів навчання за чотирирівневою шкалою

Бали	Критерії оцінювання
«Відмінно»	Отримують за роботу, в якій повністю і правильно виконано завдання. Водночас здобувач вищої освіти має продемонструвати вміння аналізувати і оцінювати явища, факти і процеси, застосовувати наукові методи для аналізу конкретних ситуацій, робити самостійні висновки, на основі яких прогнозувати можливий розвиток подій і процесів, докладно обґрунтувати свої твердження та висновки.
«Добре»	Отримують за роботу, в якій повністю і правильно виконано 75 % завдань. Водночас здобувач вищої освіти виявляє навички аналізувати і оцінювати явища, факти і події, робити самостійні висновки, на основі яких прогнозувати можливий розвиток подій і процесів та докладно обґрунтувати свої твердження та висновки.
«Задовільно»	Отримують за роботу, в якій правильно виконано 60 % завдань. При цьому здобувач вищої освіти не виявив вміння аналізувати і оцінювати явища, факти та не достатньо обґрунтував твердження та висновки, не достатньо певно орієнтується у навчальному матеріалі.
«Незадовільно»	Отримують за роботу, в якій виконано менш як 60 % завдань. При цьому здобувач вищої освіти демонструє невміння аналізувати явища, факти, події, робити самостійні висновки та їх обґрунтувати, що свідчить про те, що студент не оволодів програмним матеріалом.

Підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою. Вона обчислюється як середнє арифметичне значення (САЗ) всіх отриманих студентом оцінок з наступним переведенням їх у бали за такою формулою:

$$БПК = \frac{САЗ \times \max ПК}{5},$$

де *БПК* – бали з поточного контролю; *САЗ* – середнє арифметичне значення усіх отриманих студентом оцінок (з точністю до 0,01); *max ПК* – максимально можлива кількість балів з поточного контролю.

Відсутність студента на занятті у формулі приймається як «0».

Шкала оцінювання успішності здобувачів вищої освіти

За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS	За національною шкалою	
		іспит	залік
90–100	A	Відмінно	Зараховано
82–89	B	Добре	
75–81	C		
64–74	D	Задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	Незадовільно (не зараховано) з можливістю повторного складання	
1–34	F	Незадовільно (не зараховано) з обов'язковим повторним вивченням	

Розподіл балів, що присвоюються здобувачам вищої освіти за проміжного контролю «залік»

Види робіт	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Модульний контроль	ІНДЗ	Загальний бал
Максимально можлива кількість балів	10	30	10	40	10	100

Розподіл балів, що присвоюються здобувачам вищої освіти за підсумкового контролю «іспит»

Види робіт	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Модульний контроль	ІНДЗ	Іспит	Загальний бал
Максимально можлива кількість балів	10	20	10	20	10	30	100

11. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

Наочні засоби:

1. Слайдові презентації у програмі Microsoft Office PowerPoint.
2. Інформаційні стенди у навчальній аудиторії.
3. Нормативно-технічна документація.

Технічні засоби:

1. Персональні комп'ютери.
2. Мультимедійне обладнання.
3. Система дистанційного навчання Moodle.

12. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Drucker, P. (1973) Management: Tasks, Responsibilities, Practices'. New York: Harper & Row.
2. Mescon, M. Albert, M. and Khedouri, F. (1988) Management. New York: Harper & Row.
3. Дідківська Л. Г., Гордієнко П. Л. Історія вчень менеджменту: навч. посіб. К.: Алерта, 2008. 477 с.
4. Дудар Т. Г., Волошин Р. В., Дудар В. Т. Менеджмент. К.: ЦУЛ, 2019. 336 с.
5. Менеджмент. Методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи здобувачів освітнього ступеня «бакалавр» спеціальності 073 «Менеджмент» / Укладачі: М. В. Вихор, Д. М. Утеченко. Біла Церква: БНАУ, 2020. 80 с.
6. Мошек Г. Є., Федоренко В. Л. Менеджмент організації: теорія та практика. К.: Ліра-К, 2020. 420 с.
7. Назарчук Т. В., Хосюк О. М. Менеджмент: навч. посіб. К.: ЦНЛ, 2018. 658 с.
8. Пелеха Ю., Мошек Т., Миколайчук І. Основи менеджменту: навч. посіб. К.: Ліра-К, 2019. 528 с.
9. Рудьєв В. А., Гуткевич С. О. Менеджмент: навч. посіб. К.: ЦУЛ, 2019. 312 с.
10. Теорія прийняття рішень: підручник / М. П. Бутко, І. М. Бутко, В. П. Машенко та ін. К.: Центр учбової літератури, 2015. 360 с.
11. Тодорова Н. Ю. Кроскультурний менеджмент: навч. посіб. Донецьк: ДонНТУ, 2008. 330 с.
12. Principles of management (2015, University of Minnesota Libraries Publishing, 724 pages)
13. How to Manage: The definitive guide to effective management, 5th edition - Jo Owen (2018, 304 pages, FT Press)

Додаткова література

1. Адізес І. Ідеальний керівник. Чому ним неможливо стати / пер. з англ. С. Опацької. К.: Наш формат, 2017. 288 с.
2. Аппело Ю. Менеджмент 3.0. Agile-менеджмент. Лідерство та управління командами. К.: Фабула. 2019. 432 с.
3. Батирєв М. 45 татувань менеджера. Харків: Вид-во «Ранок», 2017. 304 с.
4. Белоус К. В., Афанасьєва О. К. Менеджмент. Практикум: навч. посібник. 2020. 118 с.
5. Бондар О. В. Ситуаційний менеджмент: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2012. 330 с.
6. Брич В. Я., Корман М. М. Креативний менеджмент: підручник. Тернопіль: ТНЕУ, 2018. 220 с.
7. Вихор М. В., Коваль Н. В., Шемігон О. І. Програмно-цільовий підхід у процесі забезпечення конкурентоспроможності національної економіки. *Агросвіт*. 2019. № 9. С. 5-9.
8. Гринчук Ю. С., Шемігон О.І., Вихор М. В. Контроль як функція державного управління: економіко-правова сутність та механізм застосування. *Ефективна економіка: електронне видання*. 2019. № 4. URL: www.tekonomy.nauka.com.ua/?op=18&=6978.
9. Кучеренко Д. Г. Менеджмент: курс лекцій. К.: ЦУЛ, 2020. 184 с.
10. Меєр Е. Культурна карта. Бар'єри міжкультурного спілкування в бізнесі. 2020. 224 с.
11. Мінцберг Г. Анатомія менеджменту. Ефективний спосіб керувати компанією / пер. з англ. Р. Корнута. К.: Наш формат, 2018. 400 с.
12. Найкращі менеджмент-ідеї від Harvard Business Review. 2019 /пер. з англ. К. Козачук. К.: Вид. група КМ-БУКС, 2019. 288 с.
13. Наука управляти: з історії менеджменту: хрестоматія: навч. посібник. [упорядник І.О. Слепов]. К.: Либідь, 1993. 304с.
14. Трейсі Б. Делегування і керування / пер. з англ. Л. Хлівної. Харків: Клуб сімейного дозвілля, 2020. 128 с.
15. Трейсі Б. Як керують найкращі / пер. з англ. Р. Ключка. Харків: Клуб сімейного дозвілля, 2017. 208 с.
16. Туленков М. В. Сучасні теорії менеджменту: навч. пос. 2-ге вид. 2018. 304 с.
17. Ford, H. (1922) My Life And Work. New York: Doubleday, Page & Company.
18. Ford, H. (1988) Today and Tomorrow. Special Edition of Ford's 1926. Routledge.
19. Чжо Д. Становлення менеджера. Book Chef, Форс, 2020. 352 с.
20. Якокка Л., Новак В. Якокка: автобіографія. Фабула, 2019. 384 с.

Адреси сайтів в INTERNET

1. <https://www.management.com.ua> – бібліотека з менеджменту.
2. <http://journals.dut.edu.ua/index.php/emb/about> - журнал «Економіка. Менеджмент. Бізнес».
3. <http://menagement.knutd.edu.ua/> - журнал «Менеджмент».